

Motion till riksdagen

1989/90:Fi36

av Gunnar Björk m.fl. (c)

med anledning av prop. 1989/90:90 om forskning

I denna motion behandlar vi det avsnitt i propositionen som behandlar finansdepartementets verksamhetsområde. Redogörelse lämnas även för vissa anslagsförändringar beträffande ekonomisk forskning, där emellertid konkreta yrkanden återfinns i kommittémotionerna om utbildningsdepartementets och jordbruksdepartementets verksamhetsområden. Beträffande centerens övergripande syn på forskningspolitiken hänvisas till den partimotion som väckts.

Allmänt

Den ekonomiska forskningen i Sverige håller hög internationell klass. Enligt vår uppfattning finns dock skäl att intensifiera studierna inom ett par för framtiden viktiga områden. Mot bakgrund av den ökande miljöförstöringen och den minskande naturresursbasen finns skäl att utöka studierna om sambandet mellan miljö och ekonomi, där bl.a. begreppet ekonomisk tillväxt bör fokuseras. Centern har i enlighet med detta i flera motioner, bl.a. i motion 1989/90:Fi401, förordat att ett "miljö-BNP"-begrepp tas fram liksom s.k. naturresursräkenskaper.

I anslutning till detta vill vi också förorda att samhällsekonomiska överväganden i högre grad i framtiden beaktas i all samhällsplanering. Företagsekonomiska hänsyn får inte vara allenarådande. Detta gäller t.ex. vid utredningar och beslut om industrilokaliseringar och infrastrukturella investeringar. S.k. samhällsekonomiska kalkyler bör användas i ökad utsträckning. På detta sätt kan de totala och mer långsiktiga effekterna för samhället, inkl. miljö- och välfärdsförluster i form av minskad livskvalitet, beaktas i ökad utsträckning. Forskningen på området bör öka. Detta bör ges regeringen till känna.

Tillvaratagande av *hela* landets förmåga att lämna bidrag till den ekonomiska utvecklingen är ett vitalt samhällsekonomiskt intresse. Detta område företer såväl ökade hot som ökade möjligheter inför framtiden. En ökad forskning måste enligt vår uppfattning bedrivas inom det regionalekonomiska området. Skilda regionala förhållanden bör också komma till bättre uttryck i systemet för nationairäkenskaper. Detta bör ges regeringen till känna.

Aven det obetalda arbetet, t.ex. det som bedrivs i hemmen – hushållsar-

bete, snickerier och reparationer m.m. – bör på olika sätt i ökad utsträckning beaktas i nationalräkenskaperna.

Den kommunala ekonomin kommer i framtiden att få en ökad specifik vikt för samhälls ekonomin i stort. Detta beror bl.a. på att ansvaret för allt fler uppgifter som tidigare ålagts staten har förts över på kommunerna. Det beror också på att kommunalskatten i än högre utsträckning än tidigare kommer att vara den dominerande delen av inkomstskattesystemet. Under senare år har också kommunerna fått en mer pressad ekonomisk situation. Bl.a. av dessa skäl ökar behovet och betydelsen av forskning på detta område. I det sammanhanget vill vi understryka vikten av att den tidigare beslutade professuren i kommunal ekonomi tillsätts snarast möjligt. Detta bör ges regeringen till känna.

Nationalekonomi med särskild inriktning mot sambandet mellan ekonomi och ekologi

Mot bakgrund av det som ovan sagts om behovet av ökad forskning om sambandet mellan miljö och ekonomi anser vi att en särskild professur i nationalekonomi med denna inriktning bör inrättas. I Uppsala finns såväl vid Sveriges lantbruksuniversitet som vid Uppsala universitet en god forskningsmiljö för detta. Vi anser att den nyinrättade tjänsten bör delas mellan de bägge läroanstalterna i form av två halvtidstjänster. Anslaget E 4. Samhällsvetenskapliga fakulteterna under utbildningsdepartementet bör således enligt vår uppfattning utöver vad regeringen föreslagit tillföras 500 000 kr. för detta ändamål. Anslaget G 1. Sveriges lantbruksuniversitet bör likaledes tillföras 500 000 kr. för ändamålet. Yrkanden om detta återfinns i kommittémotioner beträffande utbildningsdepartementets och jordbruksdepartementets verksamhetsområden.

Analys av skattereformen

Fördelningspolitiska studier har tidigare gjorts mot bakgrund av skatteutredningarnas förslag. De resultat som framkommit i flera av de hittills gjorda studierna pekar på att stora delar av befolkningen skulle förlora på skattereformen sådan den föreslagits av skatteutredningarnas majoritet. Resultaten har vidare pekat på att det fördelningspolitiska målet om att låg- och medelinkomsttagare ej skall betala höginkomsttagarnas skattesänkningar ej uppnås.

Omfattande fördelningspolitiska studier borde enligt vår uppfattning ha föregått beslutet om den del av skattereformen som genomförs 1990. Sådana studier borde också göras innan beslut fattas om den del som är tänkt att genomföras med ikraftträdande den 1 januari 1991. Analysen borde omfatta såväl individer och hushåll som regioner. Särskild vikt borde, inte minst mot bakgrund av det höjda ränteläget, läggas vid de förändringar som föreslas beträffande boendet. Den nu framlagda lagrådsremissen innehåller visserligen en fördelningspolitisk redovisning. Enligt vår uppfattning saknar denna emellertid såväl det djup som den bredd som varit önskvärd. Av tidsskäl är det nu inte längre möjligt att genomföra de studier som vi förordar innan beslut fattas. Vi beklagar detta djupt.

Skattereformen måste emellertid under alla förhållanden, sedan den väl genomförts, kontinuerligt följas upp med analyser av dess faktiska fördelningspolitiska effekter. Forskningsinsatser kommer att spela en viktig roll i detta arbete. Mot bakgrund av den noggranna utformning som vi anser att utvärderingen bör ges anser vi att ytterligare medel bör avsättas för forskningsuppgifter rörande detta. Således anser vi att riksskatteverket, utöver vad regeringen föreslagit, bör tillställas ytterligare 1 milj.kr. för forskning om skattereformens fördelningseffekter.

Centern har redan tidigare, under allmänna motionstiden, krävt att institutet för social forskning vid Stockholms universitet tillförs medel för att genomföra en ny levnadsnivåundersökning år 1991. Tillsammans med de fördelningspolitiska studierna enligt ovan ges en god grund för att kunna bedöma såväl skattereformens som övriga samhällsförändringars fördelningseffekter de närmaste åren.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om samhällsekonomiska kalkyler,
2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om regional ekonomi,
3. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om kommunal ekonomi,
4. att riksdagen beslutar att till riksskatteverket anvisa medel för forskning om skattereformens fördelningseffekter i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 20 mars 1990

Gunnar Björk (c)

Görel Thurdin (c)

Rolf Kenneryd (c)

Håkan Hansson (c)

Per-Ola Eriksson (c)

Ivar Franzén (c)

Gunilla André (c)

Martin Olsson (c)

Larz Johansson (c)